

Krav til landbrugsvirksomhedernes ESG-rapportering

Kenneth Kjeldgaard

SEGES Innovation, Strategi & Vækst

Formålet med dette notat er at beskrive, hvilke krav EU-Taksonomien, CSRD og ESRS-standarden kommer til at stille til landbrugsvirksomhedernes ESG-rapportering, og om ESG kan bruges til at vurdere landbrugsvirksomhedens bæredygtige udvikling.

Konkluderende sammenfatning

Den 31. juli 2023 tog EU-Kommissionen det seneste skidt mod implementering af bæredygtighedsrapportering. Det skete ved vedtagelse af de nye European Sustainability Reporting Standards (ESRS), som benyttes under Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Formålet er at standardisere virksomhedernes rapportering af deres bæredygtige udvikling for derved at sikre, at EU lever op til egne bæredygtighedsmål.

Implementering af CSRD og ESRS-standarden fra EU fastsætter kravene til store virksomheders ESG-rapportering og kommer indirekte til at påvirke landbrugsvirksomheden. I første omgang vil omfanget afhænge af de store virksomheders egen vurdering af det dobbelte væsentlighedsprincip med potentielt 84 oplysningskrav og omkring 800 målepunkter. Herudfra vil de store virksomheder efterspørge ESG-oplysninger i deres værdikæde.

Derfor kommer landbrugsvirksomheden til at levere på ESG-krav fra deres store samarbejdspartnere. Her befinder blandt andet den finansielle sektor og aftagerledet sig. Udfordringen herved kan blive, at de hver især vil forlange forskellige ESG-oplysninger. Håbet er dog, at interessenterne bliver enige om nogle grundlæggende ESG-oplysninger til landbrugsvirksomheden, som indsamles og evt. valideres af en uafhængig tredjepart.

Kravene til ESG-rapportering vil formentlig blive yderligere specificeret med den kommende EU-Taksonomi, som i første omgang afdækker E'et i ESRS (og dermed også i ESG). I Taksonomien og ESRS'en er der blandt andet lagt op til, at virksomhederne skal afrapportere og stå på mål for deres bæredygtige udvikling. Sammen med ESG-oplysningerne til interessenterne vil det potentielt gøre det muligt at måle og vurdere landbrugsvirksomhedens bæredygtige udvikling. Det skal dog gøres enten internt eller af en tredjepart, da hverken EU-Taksonomien, CSRD eller ESRS indeholder beskrivelse eller modeller til at måle virksomhedens bæredygtige udvikling.

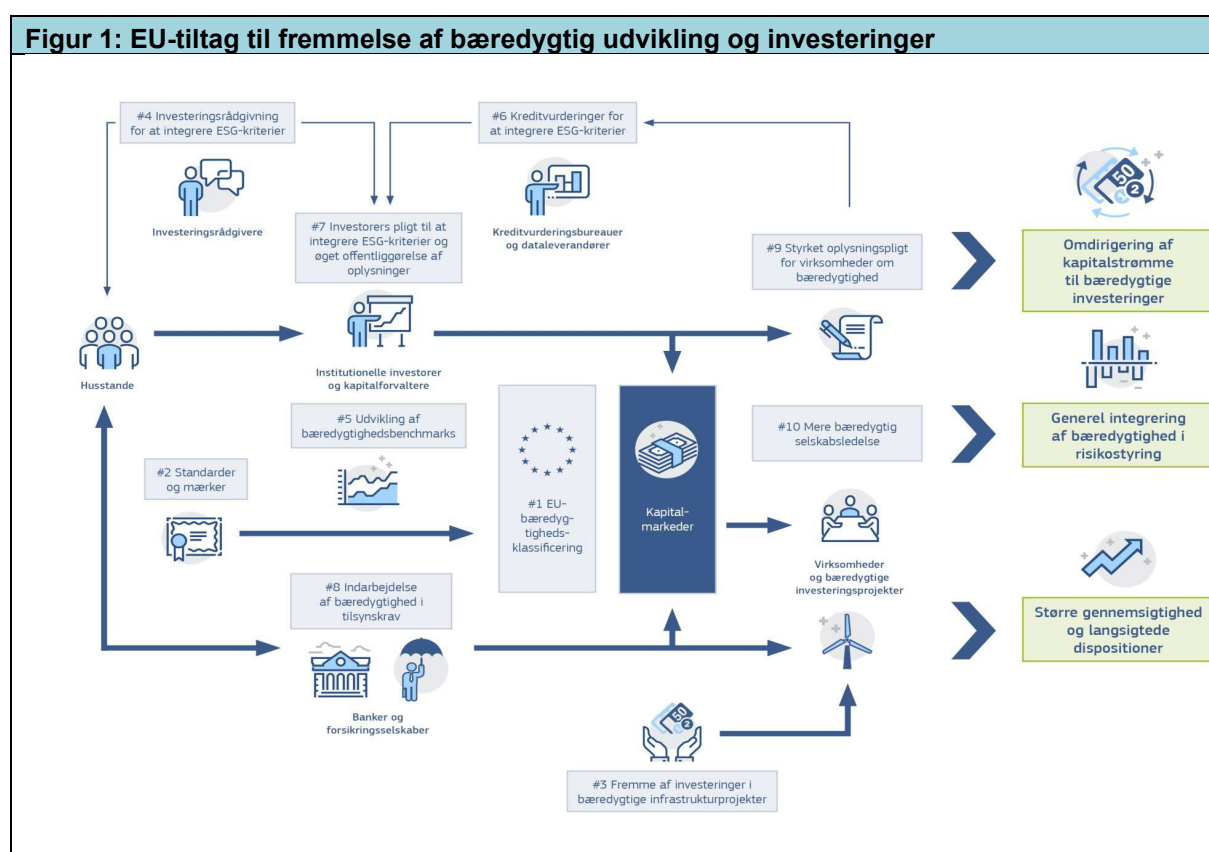
Det vil dog sandsynligvis løbende foretages hos landbrugsvirksomhedens interessenter, men kun i forhold til interessenternes egen væsentlighed og forretning. Eksempelvis vil en landbrugsvirksomhed med lån hos en finansiell samarbejdspartner blive vurderet på sin bæredygtige udvikling. Opfylder landbrugsvirksomheden ikke opstillede ESG-krav til bæredygtig udvikling i lånet, vil det kunne medføre højere rente, administrationsgebyr eller i værste fald opsigelse af lån. Det samme kan gøre sig

gældende for interessenterne i aftagerleddet. Lever landbrugsvirksomheden ikke op til aftagers krav til bæredygtighed til det leverede produkt, kan det medføre lavere afregningspris eller i værste fald, at aftager ikke længere vil købe landbrugsvirksomhedens produkt.

Udfordringen herved er, at landbrugsvirksomheden ikke kan være sikker på løbende at blive informeret om dens bæredygtige udvikling. Det er heller ikke sikkert, at interessenterne vil dele deres analyse af landbrugsvirksomheden. Derfor skal landbrugsvirksomheden på nuværende tidspunkt være på forkant med sin egen virksomhed, hvis der ønskes overblik over deres bæredygtige udvikling. **Der er dog ingen tvivl om, at retningslinjerne i CSRD, ESRS og den kommende EU-Taksonomi kan benyttes til at vurdere landbrugsvirksomhedens bæredygtige udvikling.**

EU's grønne handlingsplan for bæredygtig udvikling og investering

I forbindelse med EU's grønne handlingsplan (2018) blev grundlaget skabt til virksomhedernes fremtidige ESG-rapportering, hvilket er illustreret i figur 1.

Kilde: Handlingsplan for finansiering af bæredygtig vækst - bilag 4

Figuren viser 10 overordnede tiltag, som vil blive gennemgået herunder med beskrivelse af hvert punkt samt EU's 3 overordnede mål til højre i figuren.

Formålet er at opfylde EU's bæredygtigheds mål ved at fremme den bæredygtige udvikling gennem omdirigering af kapitalstrømme til mere bæredygtige investeringer (øverste kasse til højre i figuren). Da bæredygtig udvikling kræver enorme investeringer, kan det kun lykkes, hvis kapitalmarkederne aktiveres.

For at kapitalmarkederne er villige til at foretage langsigtede investeringer i grøn og bæredygtig udvikling, er det nødvendigt med klare definitioner af, hvad der anses som bæredygtigt. Samtidigt skal bæredygtighed også indarbejdes i virksomheders risikostyring, så der ikke opstår uventede negative overraskelser. Derfor skal tiltagene i figuren føre til større gennemsigthed og langsigtede dispositioner samt en generel integrering af bæredygtighed i risikostyringen (midterste og nederste kasse til højre i figuren).

Hovedformålet er således finansiering af bæredygtig udvikling i hele EU og sikre, at investorer, långivere og finansielle virksomheder kan få adgang til relevante oplysninger om bæredygtighed.

Definition, standarder, benchmark og investeringer

Det sker først og fremmest ved etablering af et EU-klassifikationssystem af bæredygtige økonomiske aktiviteter (punkt 1), som reguleres i **EU-Taksonomien** (se Kenneth Kjeldgaard (2023)). Herved bliver det muligt at udarbejde standarder og mærker for grønne og bæredygtige produkter (punkt 2), så investorerne kan sammenligne og vurdere deres investeringer i forhold til hinanden ud fra forskellige bæredygtighedsbenchmarks (punkt 5).

Herved vil det være muligt at fremme investeringer i bæredygtige infrastrukturer og teknologier (punkt 3), såsom vedvarende energi, energieffektivitet og grønne transportløsninger, der kan bidrage til at mindske klimaændringerne.

Lovgivning, tilsyn, ESG, gennemsigthed og selskabsledelse

Det vil være naivt at tro, at investeringer i bæredygtig udvikling og større gennemsigthed sker af sig selv. Derfor indeholder handlingsplanen også ny lovgivning og øget tilsyn med indarbejdelse af bæredygtighed (punkt 8), som blandt andet reguleres i Disclosure-forordningen (**NFRD**), Corporate Sustainability Reporting Directive (**CSRD**) og European Sustainability Reporting Standards (**ESRS**) (se bilag sidst i dokumentet). Heri forpligtiges den finansielle sektor og store virksomheder til mere bæredygtig selskabsledelse (punkt 10), som kræver styrket oplysningspligt for virksomheder om bæredygtighed (punkt 9). Disse handlinger skal sikre, at bæredygtighed er en integreret del af tilsyn og risikostyring, både på virksomheds- og sektorniveau.

Oplysningspligten sker ved implementering af ESG-kriterier både til og fra forskellige interessenter. Formålet er at fremme bæredygtige investeringer ved at styrke informationsgrundlaget for bæredygtige investeringer og øge mængden og kvaliteten af information om bæredygtige investeringer og gøre den mere tilgængelig for små og store investorer.

Her stilles krav om, at investeringsrådgivere integrerer ESG-kriterier i deres rådgivning (punkt 4). Handlingerne skal sikre, at finansielle rådgivningstjenester tager hensyn til bæredygtighed og hjælper investorerne med at træffe beslutninger på grundlag af bæredygtighed. For yderligere at fremme bæredygtige investeringer (og lån) forpligtiges også kreditvurderingsbureauer og dataleverandører til at integrere ESG-kriterier i deres kreditvurderinger (punkt 7). Derudover forpligtiges institutionelle investorer og kapitalforvaltere også til at integrere ESG-kriterier og øge offentliggørelse af oplysninger (punkt 8).

Krav til ESG-rapportering fra EU

Indholdet i EU's grønne handlingsplan kan virke komplekst og omfangsrigt, men det kan reduceres til en oversigt over, hvordan EU skal komme i mål med deres bæredygtighedsmål gennem øget investeringer og rapportering.

Siden offentliggørelse af den grønne handlingsplan i 2018, har EU forsøgt at implementere punkterne i planerne ved forskellige lovforslag, som blandt andet fastlægger kravene til ESG-rapportering. Disse er beskrevet i notatets bilag, som kan læses særskilt eller samlet.

- Bilag 1 beskriver, hvorfor ESG-rapportering er vigtig.
- Bilag 2 definerer NFRD, CSRD, ESRS og ISSB.
- Bilag 3 forklarer, hvorfor CSRD og ESRS er vigtige og går i dybden med deres indhold.

Lovgivningen om kommende EU-rapporteringskrav er samlet i CSRD. Heri forpligtes den finansielle sektor og store virksomheder til at rapportere om deres egen og deres værdikæders påvirkning af bæredygtighed.

Implementering sker i 4 faser.

Figur 2: Tidslinje for CSRD			
<p>Rapportering i 2025 vedr. regnskabsåret 2024</p> <ul style="list-style-type: none"> • Virksomheder, der allerede er omfattet af direktivet om ikke finansiell rapportering (NFRD) • Regnskabsklasse D med over 500 ansatte 	<p>Rapportering i 2026 vedr. regnskabsåret 2025</p> <ul style="list-style-type: none"> • Store virksomheder, der i øjeblikket ikke er omfattet af direktivet om ikke finansiell rapportering • Regnskabsklasse (store) C, som overskrider to ud af tre kriterier for omsætning (156 mio. kr.), balancesum (313 mio. kr.) og antal ansatte (over 250) 	<p>Rapportering i 2027 vedr. regnskabsåret 2026</p> <ul style="list-style-type: none"> • Børsnoterede SMV'er med under 250 ansatte undtagen mikrovirksomheder, små og ikke komplekse kreditinstitutter og captive-forsikringselskaber 	<p>Rapportering i 2029 vedr. regnskabsåret 2028</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tredjelandsvirksomheder med en nettoomsætning på over 150 mio. i EU, hvis de har mindst ét datterselskab eller en filial i EU, der overstiger visse niveauer

Kilde: Egen tilvirkning

I første gruppe omfattes alle store børsnoterede og finansielle virksomheder med mere end 500 ansatte, som allerede nu er underlagt direktivet om ikke finansiell rapportering (NFRD). Af landbrugets interessenter er blandt andet realkreditselskaber som DLR, Jyske Realkredit, Nykredit A/S, Nordea Kredit, Realkredit Danmark m.fl. samt store pengeinstitutter og forsikringselskaber med mere end 500 ansatte omfattet.

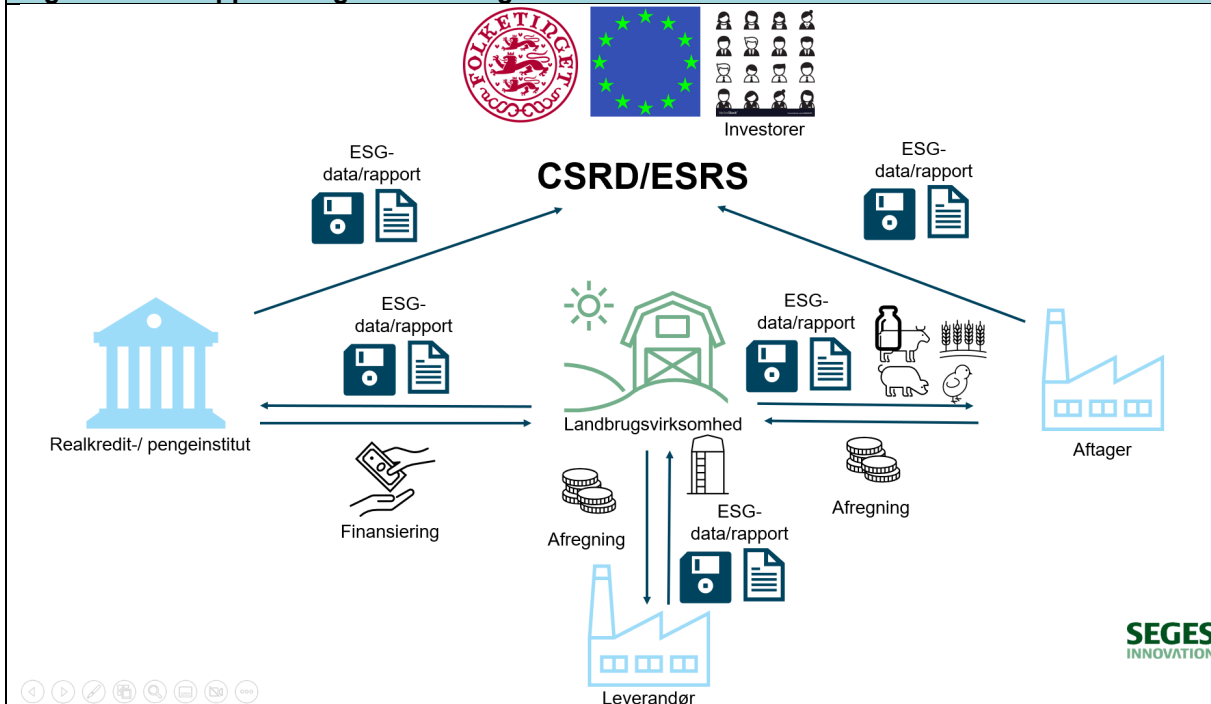
I den næste gruppe inkluderes virksomheder som ikke er omfattet af NFRD, og som befinder sig i regnskabsklasse (store) C. Danish Crown, Arla og DLG m.fl. er i regnskabsklasse C og skal derfor indberette i 2026 vedr. regnskabsåret 2025.

ESG-krav til landbrugsvirksomheden

I praksis betyder det, at den enkelte landbrugsvirksomhed kommer til at redegøre for sin ESG-påvirkning, hvis landbrugsvirksomheden enten er leverandør til en stor virksomhed eller har lån hos en finansiell virksomhed.

Figur 3 illustrerer samspillet mellem landbrugsvirksomheden i midten og CSRD/ESRS-interessenter.

Figur 3: ESG-rapportering for landbrugsvirksomheden

Kilde: Egen tilvirkning ud fra EU-lovgivning

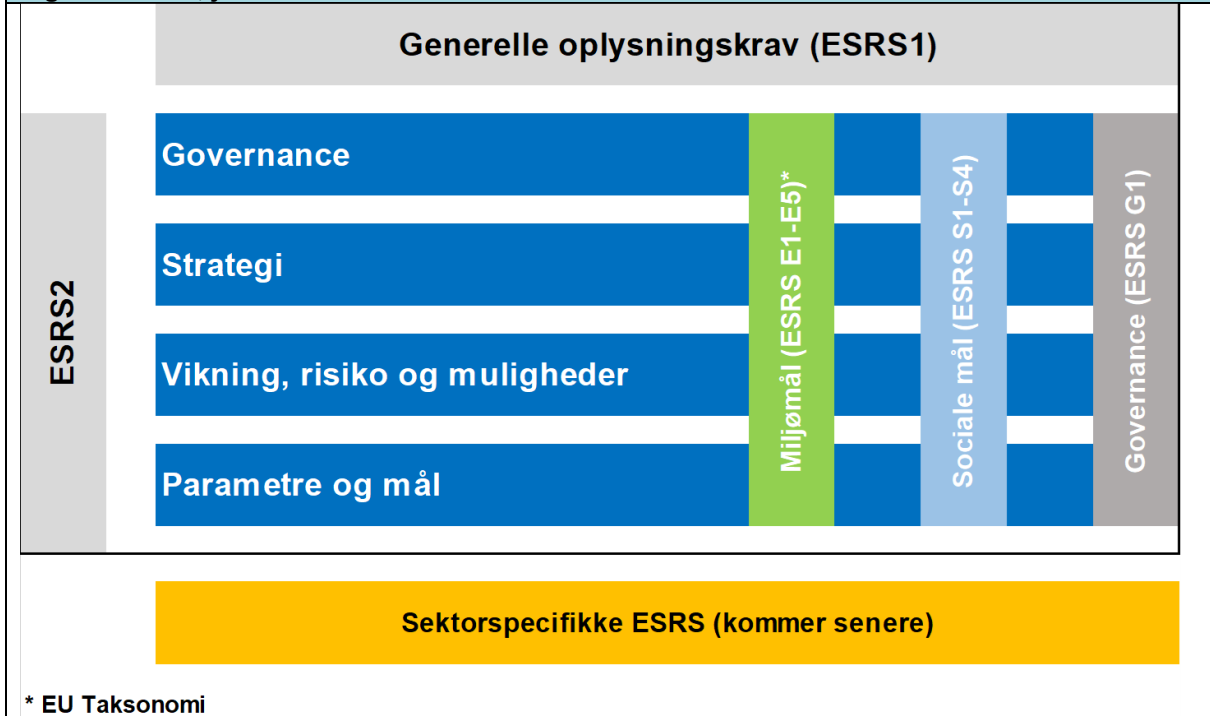
I første omgang skal den enkelte landbrugsvirksomhed koncentrere sig om, hvad interessenterne (aftagerledet og den finansielle sektor) kræver af ESG-rapportering. Derudover kommer det an på, hvad formålet er med landbrugsvirksomhedens rapportering. Der vil være forskel på, om det er i forbindelse med aflæggelse af årsrapport, i forbindelse med nyinvestering eller rapportering til aftager. Dermed vil krav til rapporteringen som udgangspunkt kunne være forskellig fra interessant til interessant.

En del af rapporteringen vil naturligt være ens, da kravene tager udgangspunkt i regelsættet i EU-taksonomien, CSRD og ESRS. Derudover formodes, at det fælles omdrejningspunkt for interessenterne vil være dataindsamling, idet interessenterne skal levere oplysninger til en fælles EU-datacentral.

ESG som mål for bæredygtig udvikling

Formålet med CSRD og ESRS er, at standardisere virksomhedernes rapportering af deres bæredygtige udvikling for derved at sikre, at EU lever op til egne bæredygtighedsmål. For yderligere at sikre at nå i mål er EU-taksonomien tænkt direkte ind i rapporteringskravene under miljømålene (E1-E5) i ESRS'en.

Figur 4: ESRS, juli 2023

Kilde: Egen tilvirkning ud fra EFRAG

Når EU-taksonomien endeligt indføres for landbrug, og ESRS'en suppleres med sektorspecifikke standarder, er målet at indrapporteringen for virksomheder omfattet af CSRD ud fra internationale anerkendte videnskabeligt baseret metoder, kan benyttes til at måle deres bæredygtige udvikling. Da disse virksomheder er forpligtiget til at opsamle ESG-oplysninger og data fra deres værdikæde, vil det i nogen udstrækning også gælde for virksomhederne i værdikæden.

Derfor vil retningslinjerne i CSRD, ESRS og den kommende EU-taksonomi medvirke til, at ESG kan benyttes til at vurdere landbrugsvirksomhedens bæredygtige udvikling.

Afhængig af oplysningskrav fra CSRD-virksomheder vil landbrugsvirksomhedernes ESG-kriterier sandsynligvis omfatte en bred vifte af faktorer, herunder miljømæssige præstationer, sociale forhold som med supplerende af ledelsesmæssige data kan benyttes til at måle landbrugsvirksomhedens bæredygtige udvikling. Derudover kan analyse af landbrugsvirksomhedens præstationer inden for disse områder gøre, at ejer(e) og ledelsen får en bedre forståelse af evnen til at drive virksomheden i en mere bæredygtig retning.

ESG-analyser omfatter blandt andet vurdering af en landbrugsvirksomheds kvælstof, CO₂ og metanudledning, vandforbrug, håndtering af affald og anvendelse af pesticider. Analysen vurderer også sociale faktorer såsom arbejdsforhold for ansatte, dyrevelfærd og bidrag til lokalsamfundet. Sidst indeholder en ESG-analyse også en vurdering af virksomhedens ledelsesstruktur, etik og gennemsigtighed. Herudfra vil det være muligt at måle og vurdere landbrugsvirksomhedens bæredygtige udvikling og identificere styrker og svagheder i arbejdet mod at forbedre virksomhedens bæredygtighedspræstationer.

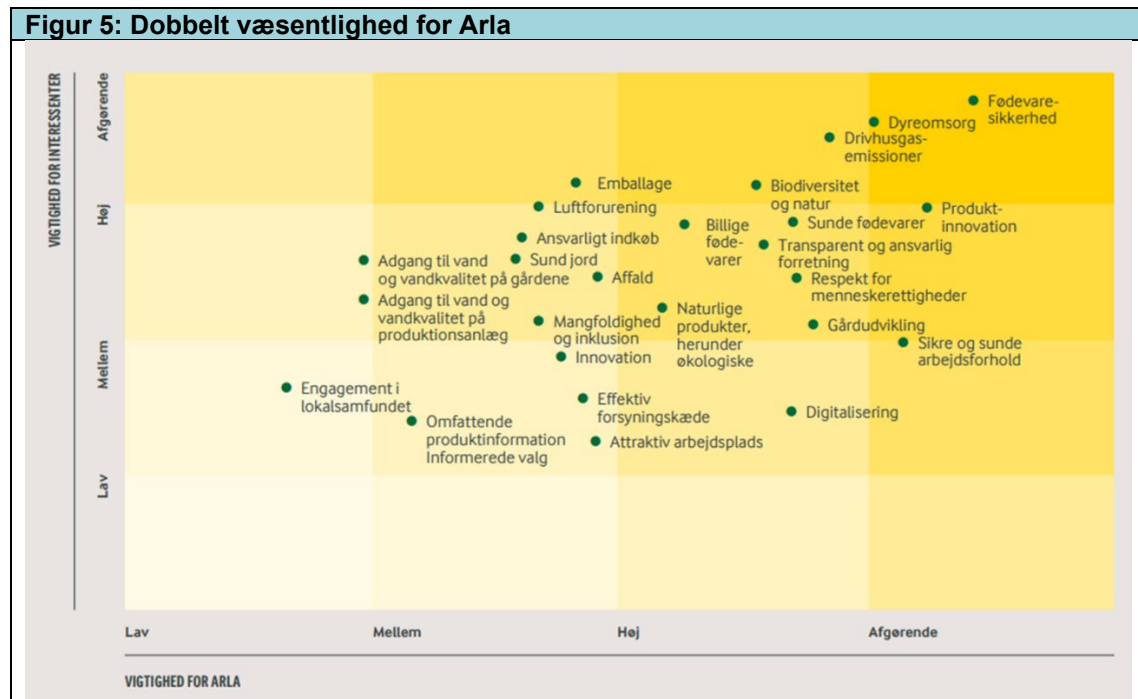
Herunder er to eksempler på indsamling af oplysninger om landbrugsvirksomheden fra hhv. aftager og i forbindelse med investering i et solcelleanlæg.

Eksempel på rapportering til aftager

Virksomhederne i aftagerleddet er forpligtiget til at samle bæredygtighedsdata for hele sin værdikæde senest 3 år efter første rapportering. Derfor er de hver især i gang med at samle oplysninger og data i deres værdikæde.

Målt på de største andelsvirksomheder, så er Arla en af de virksomheder, der er mest synlig omkring tiltag for bæredygtighed og indsamling af ESG-data.

For at opnå klimamål og kravene til CSRD har Arla valgt at koncentrere sig om indsamling af data til måling af de vigtigste parametre ud fra deres dobbelt væsentlighedsanalyse.

Kilde: Arlas Bæredygtighedsrapport 2022

Foruden Arlas egne interne oplysninger om kunden har Arla lanceret et klimatjekværktøj til 9.900 nordeuropæiske andelshavere. Værktøjet indeholder 245 spørgsmål, som foruden at forsyne Arla med relevante oplysninger også hjælper landbrugsvirksomheden med at identificere udledninger og mulige tiltag til at reducere udledninger yderligere.

For at øge motivationen til at reducere udledning og benytte værktøjet, har Arla også introduceret et belønningssystem baseret på en pointbaseret tillægsmodel for bæredygtighed, som bygger på data fra klimatjek.

Arlas tillægsmodel for bæredygtighed

Modellen fokuserer på 19 tiltag indenfor:

- Big5 (Fodereffektivitet, gødningsanvendelse, arealanvendelse, proteineffektivitet, dyrenes robusthed)
- Håndtering af husdyrgødning
- Brug af bæredygtigt foder
- Brug af vedvarende elektricitet (produktion på gården eller køb af certifikater)
- Biodiversitet og kulstofbindende dyrkningsmetoder
- Indsamling af viden.

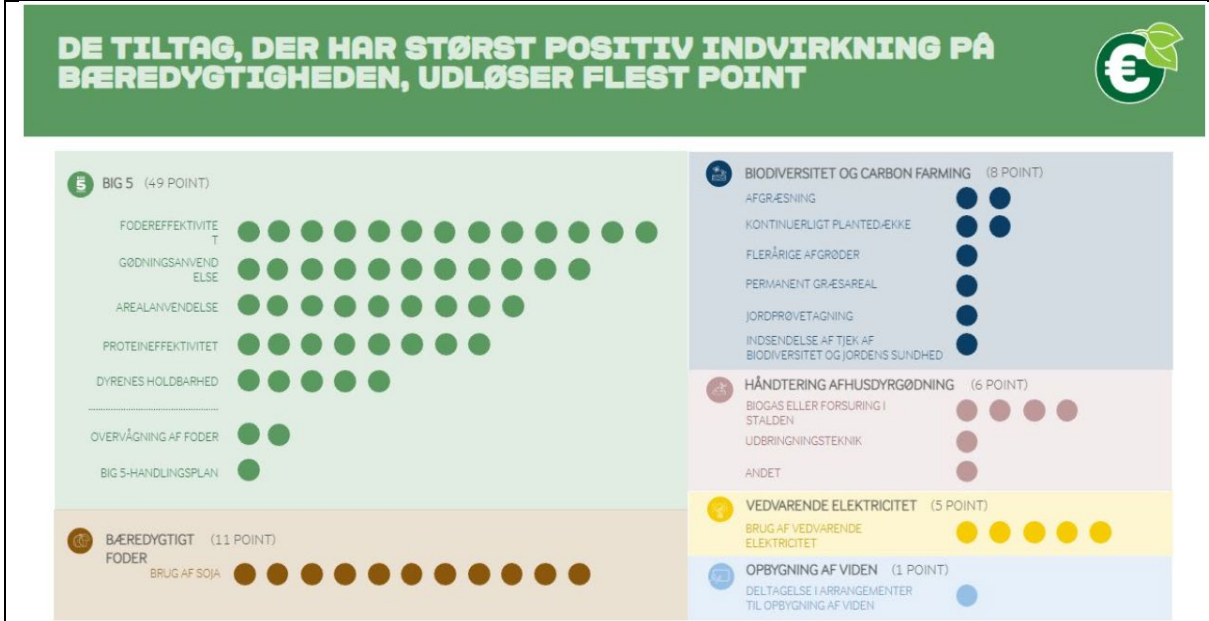
Figur 6: Tillægsmodel for bæredygtighed

Kilde: Arla

Landmanden får 1 eurocent for at udfylde klimatjek. Når oplysningerne fra klimatjek er valideret, beregnes en pointscore, som belønnes med 0,03 eurocent pr. liter mælk. For at opnå yderligere point, skal landmanden registrere yderligere data. Modellen opererer med 100 mulige point, som i alt kan give landmanden 3 eurocent mere pr. liter mælk udover 1 eurocent for at udfylde klimatjek. I alt kan landmanden potentielt opnå 4 eurocent i alt, når hele modellen er implementeret.

Figur 7: Arlas pointsystem

Kilde: Arla

På nuværende tidspunkt kan der maksimalt opnås 80 point i modellen, hvilket medfører et potentiale på 3,4 eurocent mere pr. liter mælk. I alt har Arla afsat 500 mio. euro pr. år., som skal omfordes ved hjælp af modellen. I alt svarer det til ca. 7 % af mælkeprisen.

Arla har flere mål med modellen. For det første skal modellen medvirke til at reducere CO₂e-udledningen med 30 % i perioden 2015-2030. Dernæst skal nettoudledningen fra produktionen (fra gård til forbruger) opfylde EU-målene og være nul i 2050, og gøre fremtidens mejeriprodukter klimaneutrale.

Sidst skal modellen være med til at opnå ren luft og vand samt at øge biodiversiteten og adgang til natur.

Herunder er Arlas målemetode til at nå i mål, som klimatjek-værktøjet skal understøtte.

Figur 8: Arlas målemetode

Mål: Arlas klimaambitioner er defineret ved hjælp af input fra universitetsforskere og NGO'er i Sverige, Danmark, Tyskland og Storbritannien og er udviklet efter Science Based Targets-metoden for at sikre, at målene bidrager til at opfylde Paris-aftalen. Science Based Targets Initiative er et samarbejde mellem CDP, World Resources Institute (WRI), Verdensnaturfonden (WWF), og FN's Global Compact (UNGC).

CO2-måling på gårdene: Arla følger den internationalt anerkendte metode til beregning af CO2-aftryk på gårdniveau, som er udviklet af International Dairy Federation (IDF). Arla har udviklet et værktøj til beregning af bedriftens CO2-aftryk, og indtil videre er det blevet anvendt mere end 5.000 gange på Arlas gårde.

Kilde: Arla

Eksempel på investering i et solcelleanlæg

For en investering kan betragtes som bæredygtig indenfor EU's handlingsplan, skal investeringen opfylde 4 krav i EU-Taksonomien.

1. Investeringen skal bidrage positivt indenfor et af EU's 6 miljømål
2. Investeringen må ikke skade et af de andre EU-miljømål
3. Investeringen skal opfylde minimumskrav til social ansvarlighed
4. Investeringen skal leve op til Taksonomiens screeningskriterier.

Som udgangspunkt opfylder et solcelleanlæg minimum et af Taksonomiens 6 EU-miljømål, som vist i tabel 1.

Tabel 1: Taksonomiens 6 EU-miljømål

1. Modvirkning af klimaændringer
2. Tilpasning til klimaændringer
3. Bæredygtig udnyttelse og beskyttelse af vand- og havressourcer
4. Overgang til en cirkulær økonomi
5. Forebyggelse og bekæmpelse af forurening
6. Beskyttelse og genopretning af biodiversitet og økosystemer.

Kilde: EU-Taksonomi

Et vindmølleprojekt producerer vedvarende energi ved hjælp af vindkraft, og bidrager dermed til at reducere behovet for fossile brændstoffer og drivhusgasemissioner. Derudover er det et krav, at investeringen ikke gør skade på nogle af de andre EU-miljømål og minimumskrav til social ansvarlighed.

Helt konkret betyder det, at projektet skal minimere indvirkningen på dyreliv og levesteder og reducere støj og andre forstyrrelser for lokalsamfundet. Derudover skal projektet overholde arbejdsstandarder og menneskerettighederne og sikre, at der er et socialt ansvarligt aspekt i projektet. Et eksempel kunne være at sikre, at alle medarbejdere modtager en fair løn, har gode arbejdsforhold og bliver behandlet retfærdigt uanset køn, race eller religion. Dette kan opnås ved at implementere en politik for

mangfoldighed og inklusion, som sikrer, at alle medarbejdere behandles ens og har lige muligheder for at avancere i virksomheden.

Sidst skal projektet leve op til EU-Taksonomiens tekniske screeningskriterier. For at opfylde de tekniske screeningskriterier skal vindmølleparken blandt andet have en høj effektivitet¹, lang levetid og minimere miljøpåvirkningen. Dette kan opnås ved at vælge de mest effektive og miljøvenlige vindmøller på markedet og placere dem på steder med høj vindhastighed og minimal påvirkning af dyreliv og natur. Derudover kan virksomheden sikre, at vindmølleparken er designet og konstrueret til at modstå ekstreme vejrforhold og minimere støjforurening.

Opfylder vindmølleprojektet disse kriterier, er det et eksempel på en aktivitet, der opfylder EU-Taksonomien og EU's miljømål gennem produktion af vedvarende energi og opfyldelse af andre krav og standarder for miljøbeskyttelse og bæredygtighed.

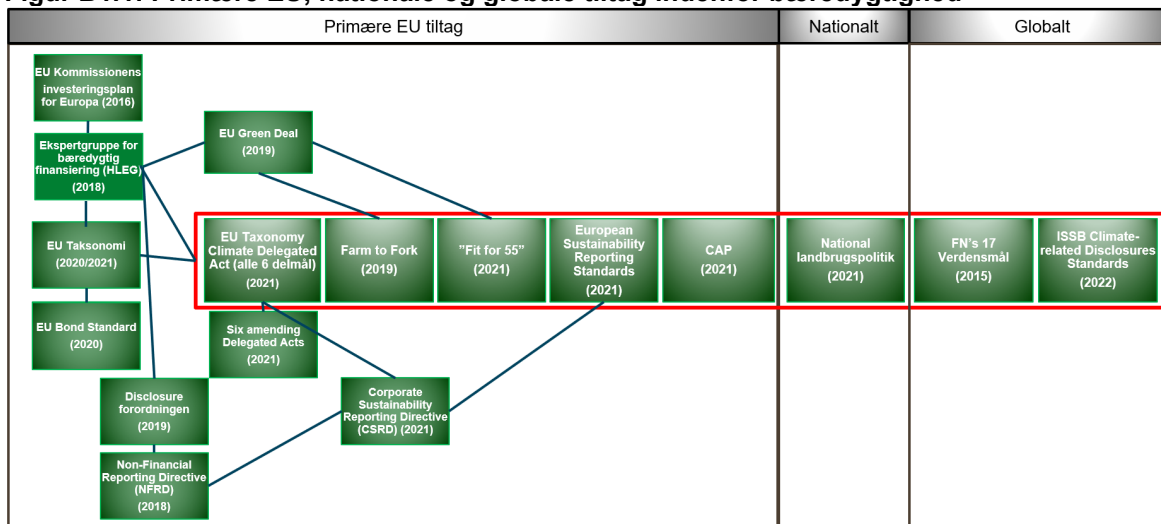
---

¹ Solcellepaneler skal have en minimumseffektivitet på 30 % for at blive betragtet som en bæredygtig teknologi i taksonomien. Dette krav er dog kun relevant for koncentrerede solpaneler, der anvendes i store solcelleanlæg. For andre typer solcellepaneler er der ikke et specifikt minimumseffektivitetskrav i EU's taksonomi

Bilag 1: Forstå hvorfor ESG-rapportering er vigtig

Som led i EU's plan for grøn udvikling, har EU-Kommissionen fremlagt forskellige planer og forslag som illustreret i figur B1.1.

Figur B1.1: Primære EU, nationale og globale tiltag indenfor bæredygtighed

Kilde: Egen tilvirkning

Formålet er, at grøn udvikling, opfyldelse af Parisaftalen² og klimamålene for 40 %-reduktion i 2030 og klimaneutralitet i 2050 skal ske ved investering i bæredygtig omstilling og ny teknologi. Det kræver finansiering, hvorfor EU-Kommissionen i 2016 udarbejdede en investeringsplan. Samme år nedsatte de en ekspertgruppe for bæredygtig finansiering, som i 2018 kom med en handlingsplan for finansiering af bæredygtig vækst, som EU i store træk følger i dag.

Handlingsplanen indeholdt 10 elementer til at nå målet, som illustreret i tabel B1.1.

Tabel B1.1: EU's 10 bæredygtighedselementer
<ol style="list-style-type: none"> 1. En bæredygtighedsklassificering 2. ESG-standarder for finansielle produkter 3. Fremme investeringer i bæredygtige projekter 4. ESG-integration i finansiell rådgivning 5. Udvikling af bæredygtighedsbenchmarks 6. Kreditvurdering af ESG-kriterier 7. ESG-krav for udbydere og forvaltere af investeringsprodukter 8. Bæredygtighed 9. Oplysningspligt for virksomheder på bæredygtighed 10. Mere bæredygtig ledelse

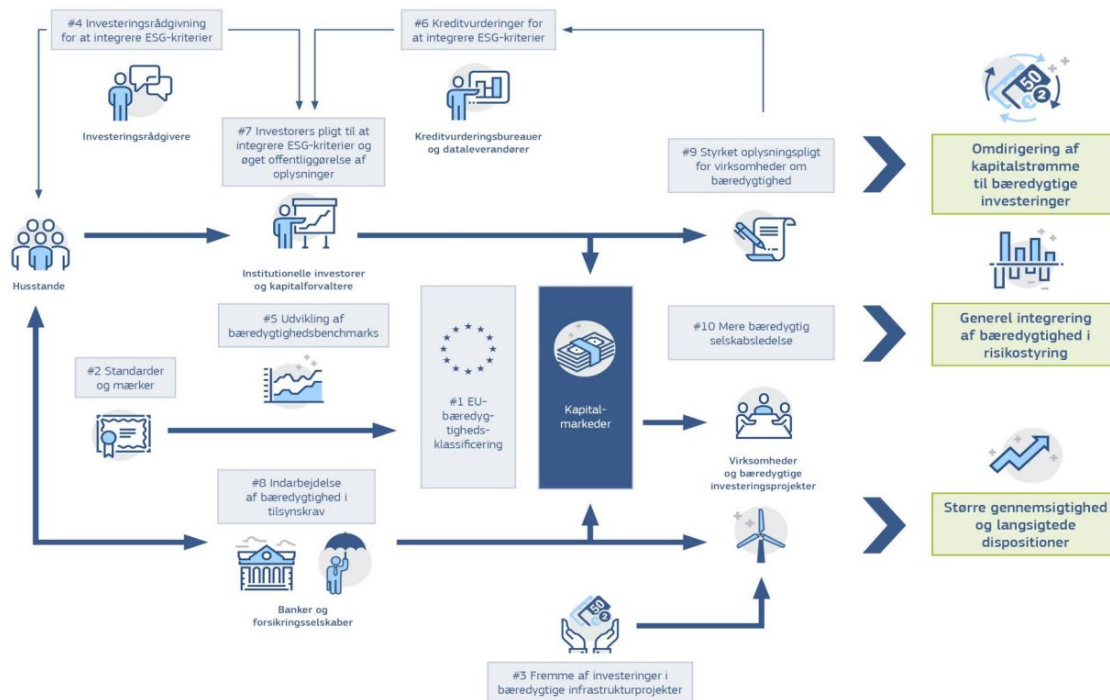
Kilde: Egen tilvirkning

² Parisaftalens formål er at begrænse den globale opvarmning til under 2 grader Celsius, og at stræbe efter en begrænsning af opvarmningen til 1,5 grader Celsius.

Samlet skal de 10 elementer være medvirkende til at omdirigere kapital til bæredygtige investeringer og styre finansielle risici, som skyldes miljø-, sociale og ledelsesmæssige forhold i virksomhederne i EU. Sidst skal elementerne være med til at skabe større gennemsigtighed i virksomhedernes bæredygtighed til fremmelse af langsigtede finansielle dispositioner.

Figur B.1.2 viser sammenhænge mellem elementerne til finansiering af bæredygtig vækst, borgere, finansielle institutioner, investorer og virksomheder.

Figur B1.2: 10 elementer til finansiering af bæredygtig vækst

Kilde: Handlingsplan for finansiering af bæredygtig vækst - bilag 4

Tabellen og figuren illustrerer behovet for fælles definitioner og retningslinjer for at få kredsløbet til at fungere. Omdrejningspunktet for at det lykkedes er ikke-finansiell ESG-rapportering.

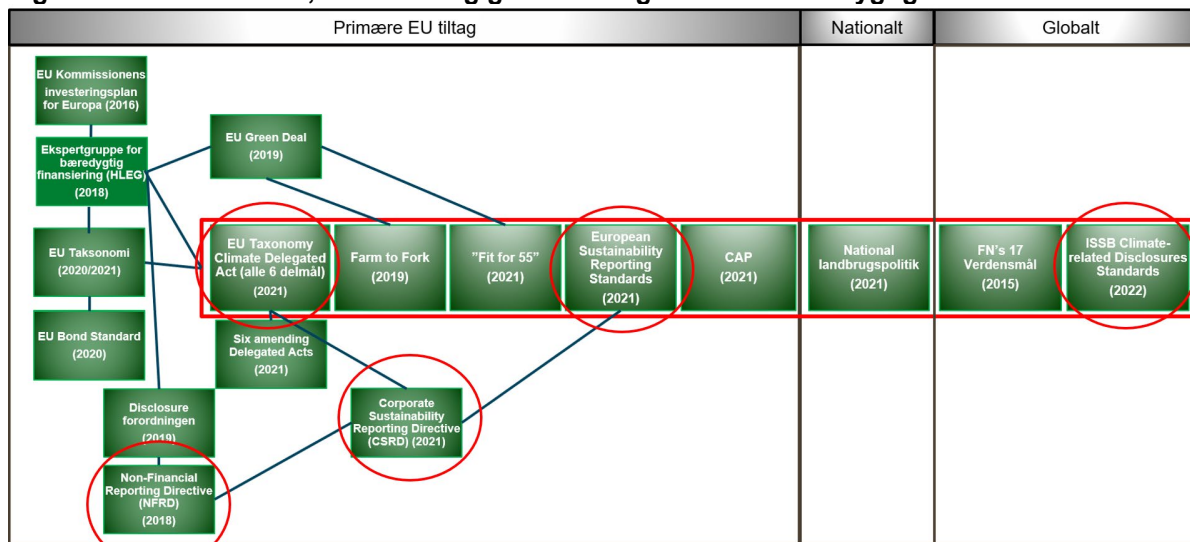
Derfor har EU i forbindelse med handlingsplanen vedtaget forskellige direktiver og rapporteringsstandarder, som figurens interessenter skal overholde, og som direkte eller indirekte påvirker den enkelte landbrugsvirksomhed.

Bilag 2 beskriver de vigtigste direktiver og rapporteringsstandarder.

Bilag 2: Beskrivelse af NFRD, CSRD, ESRS og ISSB

Formålet med bilag 2 er at beskrive de vigtigste direktiver og rapporteringsstandarder, som er indcirklet i figur B2.1.

Figur B2.1: Primære EU, nationale og globale tiltag indenfor bæredygtighed

Kilde: Egen tilvirkning

NFRD og Disclosureforordningen

Før handlingsplanen har EU i 2014 vedtaget Non-Financial Reporting Directive (NFRD), hvis formål er, at store virksomheder sammen med årsrapporten skal foretage ikke-finansielle rapportering også kendt som virksomhedens bæredygtighedsrapport (sustainability report).

Fra 2018 skal alle 28 medlemslande i EU have implementeret NFRD, som gælder for alle store virksomheder med mere end 500 ansatte. I Danmark er NFRD implementeret i årsregnskabslovens 99 a og 107 d, og er overimplementeret, da det gælder for udvalgte virksomheder ned til 250 fuldtidsansatte.

I november 2019 opdaterede EU kravene til afrapportering i tråd med den grønne plan og vedtog EU's Sustainable Finance Action Plan (SFDR), også kendt som Disclosureforordningen³ (forordning (EU) 2019/2088).

Forordningen trådte i kraft den 10. marts 2021 og indeholder krav om, at finansielle institutioner og investorer skal offentliggøre oplysninger om, hvordan de tager hensyn til bæredygtighedsmæssige faktorer i deres investeringsbeslutninger og rådgivning (ESG). Derudover skal de offentliggøre oplysninger om, hvordan de overvejer bæredygtighedsmæssige risici i deres investeringsbeslutninger, og hvordan de arbejder for at reducere disse risici. Målet er at skabe større gennemsigtighed og ansvarlighed i forhold til bæredygtighed i finanssektoren.

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R2088&from=EN>

CSRD

EU's næste skridt i opfyldelse af Parismålene og øget bæredygtighedsrapportering er CSRD (Corporate Social Responsibility Directive).

Formålet med CSRD er, at virksomhederne rapporterer relevant og dokumenteret bæredygtighedsdata i overensstemmelse med SFDR (Disclosureforordningen) og EU-Taksonomien.

EU-Kommissionen vedtog den endelige CSRD den 10. november 2022 med ikrafttrædelse den 5. januar 2023, hvor direktivet erstatter Non-Financial Reporting Directive (NFRD) og samtidig skærper kravene til bæredygtighedsrapportering.

I forhold til NFRD ændrer CSRD bæredygtighedsrapporteringen på flere punkter.

Tabel B2.1 viser de væsentligste punkter.

Tabel B2.1: Væsentligste udvidelser fra NFRD til CSRD

Dobbelt væsentlighed	Virksomheden skal analysere og rapportere på virksomhedens påvirkning på samfundet og miljøet, og hvilke risici virksomheden udsættes for på grund af klimaændringer og ressourceknaphed
Langsigtede ESG-mål	Virksomheden skal opstille langsigtede ESG-mål og politikker
Due diligence på virksomheden og dens værdikæde	Virksomheden skal foretage due diligence på egen drift og dens værdikæde
Rapportering i henhold til SFDR og EU-Taksonomien	Virksomheden skal sikre, at den lever op til kravene i SFDR og EU-Taksonomien
Obligatorisk ekstern kontrol og tredjeparts revision	

Kilde: Egen virkning

CSRD indeholder reglerne for, hvad virksomhederne skal rapportere, men ikke hvordan. Det er samlet i et nyt sæt rapporteringsstandarder, ESRS, som virksomheder skal rapportere i overensstemmelse med.

ESRS

ESRS (European Sustainability Reportings Standards) er en ramme for bæredygtighedsrapportering, der fokuserer på at rapportere om relevante emner og aspekter af en virksomheds bæredygtighedspræstation.

Formålet med ESRS er at fastlægge kriterierne for implementering af CSRD og skal samtidigt skabe sammenhæng til både den finansielle rapportering og rapportering om bæredygtighed. Opgaven er tildelt EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group), som fungerer som teknisk rådgivergruppe for EU-Kommissionen.

Det forventes, at ESRS bliver vedtaget som delegerede retsakter i 4. kvartal 2023.

Se bilag 3 for en mere detaljeret gennemgang af indholdet i CSRD og ESRS.

Samlet set skal EU-Taksonomien, CSRD og ESRS ses som EU's bidrag til at sætte standarder for definition af bæredygtighedsrapporteringer. Hensigten er, at rapporteringen skal bygge på globale standarder, hvilket indtil videre har vist sig at være en udfordring.

For at strømline processen har EU blandt andet indledt et samarbejde med International Accounting Standards Board (IASB), som udarbejder internationale regnskabsstandarder, IFRS og som også står bag et nyt globalt tiltag bag bæredygtighedsrapportering i form af ISSB.

ISSB

ISSB (International Sustainability Standards Board) er efter pres fra regeringer, tilsynsmyndigheder, de finansielle markedsdeltagere m.fl. etableret i 2021 af IFRS Foundation (International Financial Reporting Standards Foundation) på COP26 i Glasgow⁴.

ISSB's hovedformål er at udvikle globale standarder for bæredygtighedsrapportering, som skal hjælpe virksomheder med at rapportere om deres bæredygtighedsindsatser og bidrage til sammenhængende og effektiv rapportering. Hensigten er også, at ISSB-standarderne skal hjælpe virksomhederne med at undgå dobbeltrapportering.

Fokus er at give investorer og andre interessenter bedre information om virksomhedernes bidrag til en mere bæredygtig fremtid for nemmere adgang til kapital. Derfor skal standarderne hjælpe virksomheder med at rapportere mere pålideligt og konsistent om deres bæredygtighedsindsatser. Det gøres ved, at ISSB-standarderne sætter globale kriterier for en lang række emner indenfor bæredygtighed, herunder klimaforandringer, miljøbeskyttelse, social ansvarlighed, menneskerettigheder og god selskabsledelse.

For at skabe global sammenhæng bygger IBBS-standarderne på arbejdet i blandt andet Climate Disclosure Standards Board (CDSB), TCFD (Taskforce for Climate Related Financial Disclosures), SASB (Sustainability Accounting Standards Board) og World Economic Forum's Stakeholder Capitalism Metrics.

Sideløbende har IBBS de seneste 6 måneder også samarbejdet med EFRAG for at skabe størst mulig sammenhæng til ESRS.

---

⁴ [New body to oversee global sustainability disclosure standards | Financial Times \(ft.com\)](#) + [International Sustainability Standards Board launched - International Accounting Bulletin](#)

Bilag 3: Hvorfor er CSRD og ESRS vigtige, og hvad indeholder de?

CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) og ESRS (European Sustainability Reporting Standards) er begge tiltag, der har til formål at øge gennemsigtigheden og kvaliteten af virksomhedernes bæredygtighedsrapportering.

Omdrejningspunktet for kravene er ESG, som inddeles i tre hovedområder.

Miljømæssige faktorer (E)	Sociale faktorer (S)	Governance (G)
herunder tilpasning og afbødning af klimaforandringer, ressourceforbrug, cirkulær økonomi, forurening, biodiversitet etc.	herunder lige muligheder og rettigheder, gode arbejdsforhold, menneskerettigheder etc.	herunder ledelses- og tilsynsorganer, forretningsetik, virksomhedskultur, politisk engagement, intern kontrol, systemer til risikostyring etc.

For hvert område skal virksomhederne stille en lang række informationer til rådighed for alle dens interessenter. Det gælder blandt andet oplysninger om forretningsmodel, strategi, bæredygtighedspolitikker, negativ påvirkning af bæredygtighedsområdet samt ledelsens rolle i arbejdet med bæredygtighed.

CSRD kræver, at dette sker ud fra et dobbelt væsentlighedsprincip.

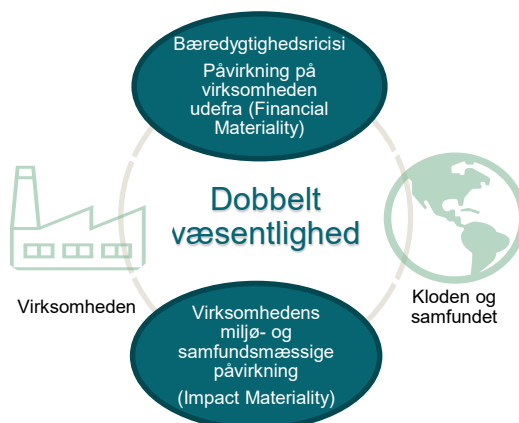
Dobbelt væsentlighed

Formålet med at rapportere ud fra et dobbelt væsentlighedsprincip er at afdække og give den enkelte virksomhed og dens interessenter overblik over, at virksomheden kan have indflydelse på miljøet og samfundet og omvendt også selv kan blive påvirket af miljømæssige og sociale forhold.

Det dobbelte væsentlighedsprincip kræver, at virksomheden skal analysere, tage stilling til og rapportere om den interne og eksterne påvirkning af dens produktion. Rapporteringen skal foretages ud fra både et finansielt og et ikke finansielt perspektiv.

Figur B3.1 viser en illustration af dobbelt væsentlighed

Figur B3.1: Dobbelt væsentlighed

Kilde: Egen tilvirkning

Virksomheden skal forstå, hvordan dens produktion påvirker miljøet og det omliggende samfund. Det gælder både lokalt og globalt. Et eksempel kan være, hvordan beregninger af scope 1-, 2- og 3-udledninger påvirker virksomhedens omgivelser og egen økonomi, og hvad virksomhedens strategi er for at reducere udledningerne. Derudover skal virksomheden også tage stilling til, hvordan den påvirkes af udefrakommende bæredygtighedsrisici. Det kan eksempelvis være, hvordan klimaændringer eller knaphed på ressourcer påvirker virksomhedens økonomi og fremtidsudsigter, og hvad virksomheden gør for at imødekomme risiciene.

For at hjælpe virksomhederne med at få et overblik over, hvad der helt konkret skal analyseres dobbelt væsentlighed ud fra og rapporteres på, har EU-Kommissionen udgivet rapporteringsstandarder, som er samlet i European Sustainability Reporting Standards (ESRS).

ESRS-standarderne

ESRS er inddelt i 2 hoveddele med 12 sæt standarder samt 6 uddybende appendixer.

Første del er Cross-Cutting Standards, som er 2 sæt generelle standarder vedrørende generelle krav og oplysninger til bæredygtighedsrapporteringen. Heri defineres krav til beskrivelse af virksomhedens strategi, mål, målsætning og dens værdikæder. Anden del er Sector-Agnostic Standards, som er 10 sæt standarder, som knyttes til ESG med 5 sæt standarder på klima, 4 sæt standarder på sociale forhold og 1 sæt standarder vedr. ledelse.

Figur B3.2 viser en oversigt over ESRS-standarderne.

Figur B3.2: ESRS-standarder

Generelle standarder	E (Miljømæssige faktorer)	S (Sociale faktorer)	G (Governance)
<ul style="list-style-type: none"> • ESRS 1: Generelle Krav • ESRS 2: Generelle oplysninger 	<ul style="list-style-type: none"> • E1: Klimaforandringer • E2: Forurening • E3: Vand og marineressourcer • E4: Biodiversitet og økosystemer • E5: Ressourcer og cirkulær økonomi 	<ul style="list-style-type: none"> • S1: Egen arbejdsstyrke • S2: Arbejdsstyrken i værdikæden • S3: Påvirkning af (lokal)samfundet • S4: Forbrugere og slutbrugere 	<ul style="list-style-type: none"> • G1: Forretningsadfærd og forretningsetik

Kilde: Egen tilvirkning ud fra EFRAG

Hvert sæt af standarder indeholder specifikke oplysningskrav. Udkastet indeholder 84 oplysningskrav og potentielt 800 målepunkter. Oplysningskravene og målepunkterne er virksomhedsspecifikke og medtages ud fra det dobbelt væsentlighedsprincip. Senere hen kommer mere sektor specifikke standarder.

Bemærk, at de miljømæssige faktorer i ESRS er sammenfaldende med de 6 EU-miljømåle i EU-Taksonomien, som vist i figur B3.3.

Figur B3.3: EU-miljømål i EU-Taksonomien

EU-Taksonomi - miljømål
<ul style="list-style-type: none"> • Modvirkning af klimaændringer • Tilpasning til klimaændringer • Bæredygtig udnyttelse og beskyttelse af vand- og havressourcer • Overgang til en cirkulær økonomi • Forebyggelse og bekæmpelse af forurening • Beskyttelse og genopretning af biodiversitet og økosystemer.

Kilde: Egen tilvirkning

Derfor vil der være tæt sammenhæng med en kommende EU-Taksonomi, som for landbrugets vedkommende endnu ikke er på plads for de første to mål vedr. modvirkning og tilpasning af klimaændringer. Seneste forlydender er, at de bliver udskudt til 2025, mens de sidste 4 miljømål for andre relevante sektorer bliver vedtaget senest med udgangen af 2023.

Oplysningskrav og dobbelt væsentlighed

I forhold til tidligere udkast af ESRS fra november 2022 er det kun kravene i ESRS 2, som er obligatorisk for virksomheder. Før var grå og gule markerede målepunkter obligatoriske oplysnings- og målepunkter for virksomheden, hvor de orange markerede emner skulle vurderes ud fra dobbelt væsentlighed.

Tabel B3.1: Målepunkter i ESRS, november 2022

Målepunkter i ESRS, november 2022		
E	S	G
E1-1 – Transition plan for climate change mitigation	S1-1 – Policies related to own workforce	G1-4 – Confirmed incidents of corruption or bribery
E1-2 – Policies related to climate change mitigation and adaptation	S1-2 – Processes for engaging with own workers and workers’ representatives about impacts	G1-5 – Political influence and lobbying activities
E1-2 – Policies related to climate change mitigation and adaptation	S1-3 – Processes to remediate negative impacts and channels for own workers to raise concerns	G1-6 – Payment practice
E1-3 – Actions and resources in relation to climate change policies	S1-4 – Taking action on material impacts on own workforce, and approaches to mitigating material risks and pursuing material opportunities related to own workforce, and	
E1-4 – Targets related to climate change mitigation and adaptation	S1-5 – Targets related to managing material negative impacts, advancing positive impacts, and managing material risks and opportunities	
E1-5 – Energy consumption and mix	S1-6 – Characteristics of the undertaking’s employees	
E1-6 – Gross Scopes 1, 2, 3 and Total GHG emissions	S1-7 – Characteristics of non-employee workers in the undertaking’s own workforce	
E1-7 – GHG removals and GHG mitigation projects financed through carbon credits	S1-8 – Collective bargaining coverage and social dialogue	
E1-8 – Internal carbon pricing	S1-9 – Diversity indicators	
E1-9 – Potential financial effects from material physical and transition risks and potential climate-related opportunities	S1-10 – Adequate wages	
E2-4 – Pollution of air, water and soil	S1-11 – Social protection	
E2-5 – Substances of concern and substances of very high concern	S1-12 – Persons with disabilities	
E2-6 – Potential financial effects from pollution-related impacts, risks and opportunities	S1-13 – Training and skills development indicators	
E3-4 – Water consumption	S1-14 – Health and safety indicators	
E3-5 – Potential financial effects from water and marine resources-related impacts, risks and opportunities	S1-15 – Work-life balance indicators	
E4-5 – Impact metrics related to biodiversity and ecosystems change	S1-16 – Compensation indicators (pay gap and total compensation)	
E4-6 – Potential financial effects from biodiversity and ecosystem-related impacts, risks and opportunities	S1-17 – Incidents, complaints and severe human rights impacts and incidents	
E5-4 – Resource inflows		
E5-5 – Resource outflows		
E5-6 – Potential financial effects from resource use and circular economy-related impacts, risks and opportunities		
Obligatoriske målepunkter	Obligatoriske målepunkter for virksomheder med mere end 250 medarbejdere	Målepunkter ud fra dobbelt væsentlighed

Kilde: Egen tilvirkning ud fra ESRS, november 2022

I den endelige ESRS fra juli, 2023 er målepunkterne ikke længere obligatoriske og skal ligesom kravene til beskrivelse af processer, politikker og målsætninger alene vurderes ud fra dobbelt væsentlighedsprincip. Vurderingen skal foretages ud fra virkningens og finansiell væsentlighed.

Virkningen vurderes ud fra 3 trin:

1. Forståelse af konteksten i forhold til dens virkninger, herunder dens aktiviteter, forretningsforbindelser og interesser.
2. Identifikation af faktiske og potentielle virkninger (både negative og positive), herunder gennem samarbejde med interesser og eksperter. På dette trin kan virksomheden basere sig på videnskabelig og analytisk forskning i virkninger på bæredygtighedsspørgsmål.
3. Vurdering af væsentligheden af dens faktiske og potentielle virkninger og fastlæggelse af de væsentlige forhold. På dette trin skal virksomheden vedtage tærskler for at afgøre, hvilke af virkningerne der vil være omfattet af dens bæredygtighedserklæring.

Derefter skal virkningen vurderes ud fra en alvorlighedsgrad som bestemmes ud fra 3 karakteristika.

1. **Skala:** hvor alvorlig den negative virkning er, eller hvor gavnlig den positive virkning er, for mennesker eller miljøet.
2. **Omfang:** hvor udbredte de negative eller positive virkningerne er. I tilfælde af miljøpåvirkninger kan omfanget forstås som graden af miljøskader eller en geografisk afgrænsning. I tilfælde af virkninger for mennesker kan omfanget forstås som antallet af personer, der påvirkes negativt.
3. **Uoprettelig karakter:** hvorvidt og i hvilket omfang de negative virkninger kan afhjælpes, dvs. genopretning af miljøet eller de berørte mennesker til deres tidligere tilstand.

Enhver af de 3 karakteristika (skala, omfang og uoprettelig karakter) kan gøre en negativ virkning alvorlig.

Finansiell væsentlighed vurderes ud fra risici eller muligheder, mens et bæredygtighedsspørgsmål er væsentligt ud fra et finansielt perspektiv, hvis det skaber risici eller muligheder, der påvirker (eller med rimelighed kan forventes at påvirke) virksomhedens finansielle stilling, indtjening, pengestrømme, adgang til finansiering eller kapitalomkostninger på kort, mellemlangt eller langt sigt.

Når virksomheden foretager sin væsentlighedsvurdering, skal den tage hensyn til en liste af bæredygtighedsspørgsmål, der omfatter emnespecifikke ESRS.

Tabel B3.2 viser de underliggende målepunkter, processer, politikker og målsætningerne i den endelige ESRS for ESG-standarderne.

Tabel B3.2: Målepunkter, processer, politikker og målsætninger i gældende ESRS, juli 2023
Målepunkter, processer, politikker og målsætninger i ESRS, juli 2023

E (32)	S (32)	G (6)
E1-1 – Omstillingsplan for modvirkning af klimaændringer	S1-1 – Politikker vedrørende egen arbejdsstyrke	G1-1– Virksomhedskultur og politikker for god forretningssskik
E1-2 – Politikker vedrørende modvirkning af og tilpasning til klimaændringer	S1-2 – Processer for samarbejde med egne arbejdstagere og arbejdstagerrepræsentanter om virkninger	G1-2 – Forvaltning af forbindelser med leverandører
E1-3 – Foranstaltninger og ressourcer i forbindelse med klimaforandringspolitikker	S1-3 – Processer til afhjælpning af væsentlige virkninger og kanaler, hvor egne arbejdstagere kan give udtryk for bekymring	G1-3 – Forebyggelse og afsløring af korruption og bestikkelse
E1-4 – Mål vedrørende modvirkning af og tilpasning til klimaændringer	S1-4 – Etablering af foranstaltninger vedrørende væsentlige virkninger på egen arbejdsstyrke og tilgange til at afbøde væsentlige risici og forfølge væsentlige muligheder i forbindelse med egen arbejdsstyrke og effektiviteten af disse foranstaltninger	G1-4 – Bekræftede tilfælde af korruption eller bestikkelse
E1-5 – Energiforbrug og -miks	S1-5 – Mål vedrørende håndtering af væsentlige negative virkninger, fremme af positive virkninger og håndtering af væsentlige risici og muligheder	G1-5 – Politisk indflydelse og lobbyvirksomhed
E1-6 – Bruttodrivhusgasemissioner under anvendelsesområde 1, 2, 3 og samlede drivhusgasemissioner	S1-6 – Karakteristika for virksomhedens ansatte	G1-6 – Betalingspraksis
E1-7 – Projekter vedrørende optag af drivhusgasser og modvirkning af drivhusgasemissioner finansieret ved hjælp af CO2-kreditter	S1-7 – Karakteristika for ikkeansatte arbejdstagere i virksomhedens egen arbejdsstyrke	
E1-8 – Intern CO2-prissætning	S1-8 – Kollektive overenskomstforhandlinger og social dialog	
E1-9 – Forventede finansielle virkninger af væsentlige fysiske risici og omstillingsrisici og potentielle klimarelaterede muligheder	S1-9 – Mangfoldighedsparametre	
	S1-10 – Tilstrækkelige lønninger	
E2-1 – Politikker vedrørende forurening	S1-11 – Social beskyttelse	
E2-2 – Foranstaltninger og ressourcer i forbindelse med forurening	S1-12– Personer med handicap	
E2-3 – Mål vedrørende forurening	S1-13 – Parametre for uddannelse og kompetenceudvikling	
E2-4 – Forurening af luft, vand og jord	S1-14 – Sundheds- og sikkerhedsparametre	
E2-5 – Problematiske stoffer og særligt problematiske stoffer	S1-15 – Parametre for balancen mellem arbejdsliv og privatliv	
E2-6 – Forventede finansielle konsekvenser af forureningsrelaterede virkninger, risici og muligheder	S1-16 – Kompensationsparametre (lønsforskel og samlet kompensation)	
	S1-17 – Hændelser, klager og alvorlige virkninger på menneskerettighederne	
E3-1 – Politikker vedrørende vand- og havressourcer		
E3-2 – Foranstaltninger og ressourcer i forbindelse med vand- og havressourcer	S2-1 – Politikker vedrørende arbejdstagere i værdikæden	
E3-3 – Mål vedrørende vand- og havressourcer	S2-2 – Processer for samarbejde med arbejdstagere i værdikæden om virkninger	
E3-4 – Vandforbrug	S2-3 – Processer til afhjælpning af negative virkninger og kanaler, hvor egne arbejdstagere kan give udtryk for bekymring	
E3-5 – Forventede finansielle konsekvenser af vand- og havressourcerrelaterede virkninger, risici og muligheder	S2-4 – Etablering af foranstaltninger vedrørende væsentlige virkninger på arbejdstagere i værdikæden og tilgange til at styre væsentlige risici og forfølge væsentlige muligheder i forbindelse med arbejdstagere i værdikæden og effektiviteten af disse foranstaltninger	
	S2-5 – Mål vedrørende håndtering af væsentlige negative virkninger, fremme af positive virkninger og håndtering af væsentlige risici og muligheder	
E4-1 – Omstillingsplan og hensyntagen til biodiversitet og økosystemer i strategi og forretningsmodel		
E4-2 – Politikker vedrørende biodiversitet og økosystemer	S3-1 – Politikker vedrørende berørte samfund	
E4-3 – Foranstaltninger og ressourcer vedrørende biodiversitet og økosystemer	S3-2 – Processer for samarbejde med berørte samfund om virkninger	
E4-4 – Mål vedrørende biodiversitet og økosystemer	S3-3 – Processer til afhjælpning af negative virkninger og kanaler, hvor berørte samfund kan give udtryk for bekymring	
E4-5 – Konsekvensparametre i forbindelse med biodiversitet og ændringer i økosystemer	S3-4 – Etablering af foranstaltninger vedrørende væsentlige virkninger på berørte samfund og tilgange til at styre væsentlige risici og forfølge væsentlige muligheder i forbindelse med berørte samfund og effektiviteten af disse foranstaltninger	
E4-6 – Forventede finansielle konsekvenser af biodiversitets- og økosystemrelaterede risici og muligheder	S3-5 – Mål vedrørende håndtering af væsentlige negative virkninger, fremme af positive virkninger og håndtering af væsentlige risici og muligheder	
E5-1 – Politikker vedrørende ressourceforbrug og cirkulær økonomi		
E5-2 – Foranstaltninger og ressourcer i forbindelse med ressourceanvendelse og cirkulær økonomi	S4-1 – Politikker vedrørende forbrugere og slutbrugere	
E5-3 – Mål vedrørende ressourceforbrug og cirkulær økonomi	S4-2 – Processer for dialog med forbrugere og slutbrugere om virkninger	
E5-4 – Ressourcefløjtning	S4-3 – Processer til afhjælpning af negative virkninger og kanaler, hvor forbrugere og slutbrugere kan give udtryk for bekymring	
	S4-4 – Etablering af foranstaltninger vedrørende væsentlige virkninger på forbrugere og slutbrugere og tilgange til at håndtere væsentlige risici og forfølge væsentlige muligheder i forbindelse med forbrugere og slutbrugere samt effektiviteten af disse foranstaltninger	
E5-5 – Ressourceudstrømning	S4-5 – Mål vedrørende håndtering af væsentlige negative virkninger, fremme af positive virkninger og håndtering af væsentlige risici og muligheder	
E5-6 – Forventede finansielle virkninger af ressourceforbrug og virkninger, risici og muligheder i forbindelse med den cirkulære økonomi		

Kilde: Egen tilvirkning ud fra ESRS, juli 2023

CSRD og ESRS er omfattende, og det kan virke uoverskueligt at analysere og samle så store mængder af data. Især da CSRD også kræver, at virksomheden har styr på hele dens værdikæde. For at imødekomme denne udfordring har CSRD en indfasningsperiode på tre år for værdikædeoplysninger.

Hvorfor er CSRD og ESRS vigtige?

CSRD og ESRS flytter for første gang i mange år grænserne for minimumsrapporteringen og ansvaret for (store) virksomheder. Fremadrettet er det ikke længere tilstrækkeligt med finansiell rapportering.

Selvom tendensen de seneste år har været, at ikke-finansielle data og rapportering er vigtig for virksomheder, så gør vedtagelsen af CSRD og den kommende vedtagelse af ESRS det til et krav. Det

gør, at (store) virksomheder kommer til at efterspørge dokumenteret bæredygtighed i deres værdikæde. I værste fald vil leverandører, som ikke kan dokumentere og levere relevant bæredygtighedsdata i overensstemmelse med CSRD og ESRS-standarden blive udelukket fra at levere til virksomheden.

Derfor kommer CSRS og ESRS sammen med EU-Taksonomien til at sætte de minimumsrammer for EU-virksomheders Licence to Sell, Licence to Operate og Licence to get Finance.

Licence to Operate:

Lovgivning og politiske dagsordner kommer til at benytte CSRD, ESRS-standarden og kriterierne fra EU-Taksonomien som minimumskrav for at få lov til at producere i fremtiden. Kan de ikke overholde kravene, så vil de ikke længere få lov at producere deres vare(r).

Licence to Sell:

Forbrugere vil i stigende grad efterspørge og forbruge varer med dokumenteret bæredygtighed. CSRD og ESRS-standarden kommer til at være et centralt element i at dokumentere, at virksomhederne producerer ansvarligt. Kan virksomheden ikke det, udsætter de sig for ikke at kunne sælge deres varer.

Licence to get Finance:

Den finansielle sektor er underlagt CSRD, og de vil ikke kunne dokumentere at deres lån eller investeringsprodukter er bæredygtige i EU, medmindre de følger CSRD, ESRS-standarden og EU-Taksonomien. Kan virksomheden ikke dokumentere og levere relevant bæredygtighedsdata i overensstemmelse med CSRD, ESRS-standarden og EU-Taksonomien risikerer virksomheden ikke blot at få en højere rente og dårligere vilkår. Virksomheden vil ikke kunne få bevilliget nye lån og vil i værste fald få afslag på refinansiering eller opsagt eksisterende lån.

I første omgang vil den enkelte landbrugsvirksomhed ikke være omfattet, men værdikædebetraktningen gør, at den finansielle sektor eller aftagerleddet vil kræve bæredygtighedsdata og/eller ESG-rapportering. For at leve op til kravene vil der blive efterspurgt afrapportering om emner som vandforbrug, pesticidforbrug, dyrevelfærd, ansættelsespraksis, samfundsansvar, klimapåvirkning og andre ikke-finansielle faktorer, som kan påvirke både virksomheden og samfundet som helhed.

For at opfylde kravene i ESRS og CSRD vil landbrugsvirksomheder skulle identificere og rapportere om disse faktorer og deres indvirkning på deres forretning og samfundet, og for at sikre at de træffer ansvarlige beslutninger på baggrund af denne information. Dette vil bidrage til at øge gennemsigtigheden og tilliden til virksomheden fra både investorer, forbrugere og samfundet som helhed.

Referencer

Arla, 2022, Arla øremærker op til 500 millioner EUR årligt til belønning af klimatiltag på gårde, <https://www.arla.dk/om-arla/omtanke/artikler/belønning-af-klimatiltag-pa-garde/>

Deloitte, 2023, Heads Up - Frequently Asked Questions About the E.U. Corporate Sustainability Reporting Directive (August 17, 2023) [Heads Up — #DeloitteESGNow — Frequently Asked Questions About the E.U. Corporate Sustainability Reporting Directive \(August 17, 2023\) | DART – Deloitte Accounting Research Tool](#)

Det Europæiske Råd, 2022, Rådet giver afsluttende grønt lys for direktivet om virksomheders bæredygtighedsrapportering, <https://www.consilium.europa.eu/da/press/press-releases/2022/11/28/council-gives-final-green-light-to-corporate-sustainability-reporting-directive/>

Det Europæiske Råd, 2022, EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV om ændring af forordning (EU) nr. 537/2014, direktiv 2004/109/EF, direktiv 2006/43/EF og direktiv 2013/34/EU for så vidt angår virksomheders bæredygtighedsrapportering, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-35-2022-INIT/da/pdf>

Det Europæiske Råd, 2023, Questions and Answers on the Adoption of European Sustainability Reporting Standards, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_23_4043

Det Europæiske Råd, 2023, Implementing and delegated acts - CSRD - Endelig ESRS-direktiv, https://finance.ec.europa.eu/regulation-and-supervision/financial-services-legislation/implementing-and-delegated-acts/corporate-sustainability-reporting-directive_en

EFRAG, 2022, First Set of draft ESRS, <https://www.efrag.org/lab6>

EFRAG, 2023, Value Chain Implementation Guidance (VC IG), <https://www.efrag.org/Meetings/2307280747599961/EFRA-GR-SRB-Meeting-23-August-2023>

EFRAG, 2023, Materiality Assessment Implementation Guidance (MA IG), <https://www.efrag.org/Meetings/2307280747599961/EFRA-GR-SRB-Meeting-23-August-2023>

Europa-kommissionen, 2018, Handlingsplan for finansiering af bæredygtig vækst, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0097&from=EN>

IFRS, 2023, About the International Sustainability Standards Board, <https://www.ifrs.org/groups/international-sustainability-standards-board/>

Kenneth Kjeldgaard, 2023, Påvirkning af EU Taksonomi og CSRD på landbrugsvirksomheden, Landbrugsinfo.

KPMG, 2023, Bliv klar til nye IFRS Sustainability Disclosure Standards, <https://kpmg.com/dk/da/home/indsigt/2022/04/ifrs-sustainability-disclosure-standards-.html>

KPMG, 2023, Get ready for European Sustainability Reporting Standards, <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/xx/pdf/2022/07/talkbook-get-ready-for-esrs.pdf>

PwC, 2022, EU Newsletter Sustainability Reporting #5, https://images.content.pwc.com/Web/PwCGlobal/%7B131cca16-b4b2-45cf-952e-9ddb28c12e%7D_EU_Newsletter_5_-_Sustainability_Reporting.pdf

PwC, 2023, EU Newsletter Sustainability Reporting #6, https://images.content.pwc.com/Web/PwCGlobal/%7B131cca16-b4b2-45cf-952e-9ddb28c12e%7D_EU_Newsletter_5_-_Sustainability_Reporting.pdf

PwC, 2023, Den bæredygtige bundlinje og nye ESG-rapporteringskrav fra EU, Konference i Musikhuset i Aarhus

Sphera, 2023, The ISSB and the IFRS Sustainability Disclosure Standards: Aiming for Comparability in ESG Reporting, <https://sphera.com/spark/the-issb-and-the-ifrs-sustainability-disclosure-standards-aiming-for-comparability-in-esg-reporting/>

SEGES Innovation
Agro Food Park 15, 8200 Aarhus N

T: +45 8740 5000 - F: +45 8740 5010 - E: info@seges.dk

Ansvar: Informationerne på denne side er af generel karakter og søger ikke at løse individuelle eller konkrete rådgivningsbehov. SEGES er således i intet tilfælde ansvarlig for tab, direkte såvel som indirekte, som brugere måtte lide ved at anvende notatets informationer.